

"אפשר להוריד 2000 ל"י מהמיסים של כל משפחה!"

להלן נאומו של אורי אבנרי בוויכוח המסכם על תקציב המדינה בסך 13,423,000,000 ל"י, שנתקבל השבוע:

התקציב העצום, המתקבל היום סופית, משקף את מדרגיות הממשלה. מדיניות שאין לה יעד ברור, הנגרת אחרי המאורעות, באינרציה של המצב הקיים, ללא יוזמה, ללא החלטה, ללא קו.

אין זה תקציב של מלחמה, ואין זה תקציב של שלום.

הוא מבוסס על האשליה שאפשר — וכדאי — להמשיך לאורך ימים, ולפחות למשך שנה שלמה, במצב של לא-מלחמה ולא-שלום.

או שלום — או מלחמה

כפני האשלייה הזאת אנו מזהירים. אם לא יקום השלום, תתחדש המלחמה במלוא עוצמתה. מולנו לא יעמוד הצבא המצרי החלוש. מולנו תעמוד ה"עוצמה הסובייטית". תהיה זאת מלחמה לחיים ולמוות.

שגרירות מצרים בירושלים — עד אז יוסיף תקציב ה"ביטחון לתפוס מקום נכבד.

אולם האחו של בתוצר הלאומי יירד באופן ניכר, ובמקומו נצטרך להקדיש את משאבינו לריסוקי הבעיות המאיימות לאורך ימים על קיומנו הלאומי: בעיית הסער החברתי והעדתי, חיסול העוני, כינון חברת-החמה שהכל שותפים לה.

בל יהיה איש שיאמר: "מה לנו חלק ברויד ולא נחלה בכך ישי".

שמה יפתח מאבק בין אחים ביום בו תיתם המלחמה בין אויבים.

וזה בשעה שתגיע אלינו העלייה ההמונית מברית-המועצות, שתהיה אחד מפירות ה"שלום".

ללכת אל העם

לכל זה אין זכר בתקציב שלפנינו. אין זה תקציב של "פנים אל השלום", כדברי שרה-אוצר, וגם לא תקציב של "פנים אל המלחמה".

אם יכון השלום או תתחדש המלחמה — יהיה צורך, ב-

בינתיים דובר כה הרבה על אבטלה סמוייה במנגנון ה"ממשלתי, על כפלויות וביזבוזים, עד כי שום ברדעת שוב אינו יכול להכחיש את האפשרות בחיטון מכריע. הדבר אושר על-ידי שרה-אוצר עצמו.

אין ויכוח על האפשרות, ואין ויכוח על היכולת. מה שחסר הוא אומץ-לב.

חסר הכוח לעמוד מול קבוצות-החלחך למיני-הן, ובקיקר מול הפיאודלים של האחוזות ה"מפלגתיות, שחילקו ביניהם את מנגנון השלי טון.

לכן אין המיסטר הנוכחי מסוגל. לא מפני שהוא דמו-קראטי מדי, אלא מפני שאינו דמוקראטי די צורכו.

ואני שואל: אם לא עכשיו, אימתי?

היום יש מחסור עצום בידים עובדות במשק. אם לא נחסל את האבטלה הסמוייה עכשיו — אימתי? היום המשק פעיל, יש עדיין המתח של ימי-המלחמה. אם לא נחסל את הגידולים הממאירים במנגנון הציבורי עכשיו — אימתי?

נגד חותמת-גומי!

שאר הסתייגויותינו נוגעות לטיפול הכנסת עצמה בתקציב. הן כאות לשפר, ולוא רק במיקצת, את ה"מצב הנוכחי, שבו הפכה הכנסת לחותמת-גומי, מכונה כמעט אוטומטית להחתמת ה"תקציב בנושפנקה פרלמנטרית פורמלית.

מבחינה היסטורית, קם הפרלמנט על רקע דרישת משלמי-המיסים לשלוט על הוצאת הכסף. העם התקומם נגד המלך, ודרש: representation without taxation. הדיון על התקציבים היה נשמת הטרלמנט, וכותיקומו ה"עיקרי.

לכל זה אין זכר אצלנו. אנחנו דורשים שייפסק המצב הבלתי-רנסבל, שהסיעות ה"קטנות-במיספר, המייצגות רבע מציבור הבוחרים — ודווקא הבלתי-תלויים והבלתי-כפויים ביותר — אינן שותפות ל"ועדת-הכספים, ואין להן חלק של ממש בעיצוב התקציב.

אנו מציעים, איפוא, כי לכל סיעה תינתן הזכות להשתתף בדיוני ועדת-הכספים, לפ"חות בזכות דעה מייצגת.

אנו מציעים למנוע מחודת-הכספים הקיימת, שאין בה זכר לאופוזיציה של ממש (ואין לכנות את גח"ל כאופוזיציה, אלא כחלק מתוסכל של הקואליציה) את הזכות לשנות את התקציב. אנו מציעים שכל שינוי מהותי בתקציב יבוא בפני מליאת הכנסת, לדיון ולהכרעה.

נגד!

אנו נצביע נגד תקציב זה — נגד המדיניות שהוא מבטא אותה, נגד הביזבוז הכרוך בה, ונגד כל הטיפול בו.

* כמה קריאות-ביניים מספסלי המערך קבעו כי באותו רגע לא נכח באולם אף אחד מח"כי גח"ל.

13,423,000,000 ל"י

משך השנה, בשינוי יסודי של תקציב זה, ואין לי ספק ש"שינוי כזה יובא בפני הכנסת — הכנסת הנוכחית או ה"כנסת הבאה, אם נחליט ללכת אל העם ולשאל את פיו לגבי השאלה הגורלית ביותר של דורנו:

האם אתה מעדיף שלום על שטחים, או שט"חיים על שלום?

האם אתה רוצה בחיים חדשים בתוך הגבוי לוח הישנים, או במלחמה הישנה לאורך ה"קווים החדשים?

העם יחליט. אני מאמין כי החלטה זו תיפול עוד בשנת תקציב זו.

מול הפיאודלים המפלגתיים

בהסתיונות לפעוץ 1 ביקשנו להוריד מתק"ציב-ענק זה קרוב למיליארד ורבע לירות — פחות מעשרה אחוזים, אלפים ל"ל לכל משי פחה בישראל.

לפני שש שנים עמדתי לפני הכנסת, והצעתי להוריד מיליארד ל"י מן התקציב של אז — תקציב שלא הגיע אף למחצית התקציב הנוכחי. או צחקו ממני וקראו: זה לא רציני!

היכן הנכונות למלחמה הזאת בתקציב ש"לפנינו?

אמנם, תקציב הביטחון בולע את חלק-הארי של מרי עמ"לנו, אחוז עצום של התוצר הלאומי. אבל התקציב ככלולו אינו תקציב של מלחמה טוטאלית, ואין בו אף זכר לקור"בנות העצומים שיידרשו מכל אורה ישראלי אם אכן תפרוץ מלחמה של ממש.

הדרך היחידה למניעת מלחמה זו, היא כינון שלום — השלום שהוא אפשרי כיום, שניתן להשיגו במחיר ויתור על סיפוח שטחים, ללא ויתור על ביטחון המדינה.

היכן הנכונות לשלום הזה בתקציב שלפנינו? אם י"כון השלום, יצטרך סולמ-העדיפות הלאומי להש"נתות מעיקרו.

בל תהיה לאיש האשליה כי במצב של שלום נוכל לחתר על עוצמת-המגן שלנו. היא — וב"עיקר היא — תהיה הערובה היעילה לקיום השלום ולהגשמת תנאיו. במשך כמה שנים, עד שתיווצר בהדרגה ריקמת השלום, עד שהשלום יעבור מעל גבי הנייר אל לבבות העמים, עד שהאויבים מאתמול ומהיום יתחילו לשתף פעולה מחר במישורים ה"שונים של החיים, עד שהרגל הכחול-לבן יתוסף מעל ל"שגרירות ישראל בקאהיר והרגל השחור-לבן-אדום מעל ל-

רבים ישמחו לקבל משכורת עבור מילוי תפקיד זה. בהודמנות זו אני רוצה להעלות שוב בעיה, שאותה אני מעלה מדי שנה בדיון זה, וגם בהודמנות אחרות. יש בעיה של הסעת חיללים. בעייה זו לא באה על פיתרונה, ומה שש שנים אני עומד על דוכן זה ומתריע על כך, כשהעליתי א"י תה לאראשונה בכנסת, ביקשה מפלגת ה"עבר" דה להסיר אותה מסדר-היום. ערב הבחירות היא התעוררה לפתע. העניין הועבר להעדת הכספים, ונמצא תיקון קטן, על-ידי כך ש"ניתנה לחיללים הזכות לנסוע חנינם ברכבת. אולם הפיתרון הגדול לבעייה — הסעת חיללים חנינם בכל כלריה-התחבורה הציבוריים — לא התקבל.

חיים קורפו (חרות): הם לא משתמ"שים בכך, גם כאשר נותנים להם אפשרות לעשות זאת.

אורי אבנרי: זה לא כל כך פשוט. במחקר נמצא שחלק מן החיללים מעדיפים סרמפים, כי לא בכל הקווים יש אוטובוסים.

חיים קורפו: רוצים רדיו, רוצים נו"חיות.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

אורי אבנרי: לא בכל הדרכים יש נונות אוטובוסים סבירה, ויש קווים שבהם יותר מהר זקן לנסוע בטרמפים. ויש קווים בהם המצב אולי הפוך.

טרמפים לחיילים!

בנמקו את הסתייגויות סיעתנו לתקציב משרד-הביטחון, אמר אורי אבנרי:

אורי אבנרי: ... כאשר מגייסים חי"ל מילואים, השייכים לחטיבות קרבות, ל"צורך אימונים, זהו דבר דרוש וחשוב. זה מהחלק מעוצמתנו של צה"ל.

אבל כאשר מגייסים מדי חודש אלפים רבים של אנשים מכל שדרות המשק, החל במנהלים, מנהל-יעבודה ומהנסוסים בכירים, וכלה בעובדים מיקצועיים, לצורך תפקידי נוסרות ושמירה בלבד — הרי זה מגוחך.

הדבר מפריע למשק על ענפיו השונים, ה"יצור והמיסחר. זוהי הפרעה מתמדת למשק, העולה למדינה ביוקר, וזהו גם ביזבוז של כוח-אדם.

זלמן שובל: יש לכך אספקט חברתי, כאשר מגייסים רק חלק מהמשרתים במילואים, והחלק השני יוצא פטור.

אורי אבנרי: אני רוצה להשיב על כך.

אורי אבנרי: יש לכך אספקט חברתי, כאשר מגייסים רק חלק מהמשרתים במילואים, והחלק השני יוצא פטור.

אורי אבנרי: יש לכך אספקט חברתי, כאשר מגייסים רק חלק מהמשרתים במילואים, והחלק השני יוצא פטור.

אורי אבנרי: יש לכך אספקט חברתי, כאשר מגייסים רק חלק מהמשרתים במילואים, והחלק השני יוצא פטור.

מוכרו על-ידי הרבנים כ"יהודי", לבין אדם אחר.

חוק כזה קובע מחר את עלייתם של רבבות יהודי בריח-המועצות. לא רק אותם שנסאו נשים לא-יהודיות, אלא גם אותם ה"חושבים את עצמם ליהודים, אבל אינם מוג"דרים כיהודים על-ידי ההלכה.

תושב ישראל צריך שתהיה לו האפשרות לחיות את חייו מבלי שההלכה תתערב ב"חיו, אם הוא אינו מקבל את ההלכה. ולכן אין מקום לשום חוק הרושם בפרט "לאום", כביכול, את המעמד האישי של אדם על פי ההלכה.

לכן — אין לכך מקום בחוק מירשם-החושבים, ולא כל שכן בתעודת-הזהות, ולא בכל חוק שהוא.

אני רוצה לשכנע את חברינו ה"רתיים שהם היו צריכים לדרוש בעצמם את הפרדתה של הדת מן המדינה.

אמרתי בקריאת-ביניים לחבריה"כנסת לורניץ: "אתם יוצרים מצב שיביא לכך שבבוא היום תשנה הכנסת את ההלכה!"

ואכן, אתם מביאים את ההלכה לכנסת, הכנסת תשנה את ההלכה. היום יש בכנסת נישואי-גוינות בין הרוב החילוני לבין ה"רוב הדתי, ועל פי פשרה זו, כביכול, פועל שר הדתות כפי שהוא פועל. אבל יבוא יום שבו נישואי-הגוינות האלה יסתיימו בגט. או יהיה מה רוב חילוני ומיעוט דתי. וה"רוב החילוני יכפה עליכם דברים שימירו"אתכם, על פי החוקים שאתם הבאתם ל"כנסת, ועל פי התקדימים שאתם יצרתם בכנסת.

כנסת רוצים לתת לרבנים הוראות בענייני גיור, ממזרות וכ"י.

אני אומר כי הוא צודק, ויש בכך חוצ"פה עמוקה. אבל, חברה-כנסת לורניץ, מדוע זה קורה?

זה קורה משום שהחוק כופה על הרוב החילוני במדינה את סמ"כות הרבנים, את סמכותה של ההלכה.

איננו יכולים לסבול מצב המונע מיהודי בריח-המועצות לבוא לישראל, מצב שבו מכ"רזים על מיטב חברינו כעל ממזרים, שאינם יכולים לשאת אשה. לכן קורה, שראש"הממשלה ושר-המשפטים נותנים הוראות ל"רבנים לפסוק בענייני הלכה בניגוד למצפונם של הרבנים.

זהו מצב מחפיר שהדעת אינה סובלת אותו.

לכן מקים הרב גורן בתדין-שדה לעניי"גים חתיים, האונסים את ההלכה. לכן קמים חברי-כנסת, ומנסים לשנות את ההלכה.

אני רוצה לשכנע את עמיתינו הדתיים, שהם לא פחות מאיתנו — זאולי יותר מאיתנו — צריכים לדרוש הפרדה מוחלטת בין הדת והמדינה.

יפסקו רבנים לפי מצפונם על ענייני ההלכה, למען אנשים המקבלים על עצמם מרצון את עול ההלכה. אולם אל יוטל עול ההלכה על איש שאינו רוצה בכך, ואל תוטל ההלכה על-ידי הכנסת על ציבור ש"אינו מאמין באלוהים.

אין מקום בחוק, המבחין בין מי ש-